

Ideoita elävästä perinnöstä

Käsitöiden tekeminen ja siihen liittyvä tietotaito on aineetonta kulttuuriperintöä. Aineettomuus näyttäytyy tiedoissa ja tekemisen taidoissa, joiden myötä käsityöt syntyvät. Esimerkiksi virkatessa käytetään virkkuukoukkuja, mutta taito virkata on aineetonta. Aineettoman kulttuuriperinnön ilmiöissä on valtavasti ammennettavaa käsityön opettamiseen, sillä niihin liittyy paljon tunteita, kokemuksia ja näkökulmia. Elävä perintö on osa arkea ja juhlaa ja näin ollen osa jokaisen elämää.

Tämän tehtävän tavoitteena on tutustua aineettomaan kulttuuriperintöön ja synnyttää ideoita ja oivalluksia, joita voi hyödyntää käsityötuotteiden suunnittelussa. Valmistettavaa tuotetta ei ole tehtävässä määritelty. Tarkoituksena on, että vasta tehtävän tekemisen jälkeen valmistettava tuote päätetään tai valmistettavasta tuotteesta kerrotaan oppilaille. Näin voidaan keskittyä ideoiden kehittelyyn ilman painetta lopputuloksesta, vältetään fiksaatiota ja samalla opetellaan epävarmuuden sietämistä. Synnytettyt ideat on tarkoitus sisällyttää tuotteeseen esimerkiksi väreinä, muotoina, taustatarinoina tai materiaaleina.

Tehtävää voi hyödyntää sekä alakoulun että yläkoulun opetuksessa. Opettaja voi kohdentaa tehtävää erilaisille ryhmille ja eri aiheisiin. Tehtävää voi mainiosti hyödyntää myös muiden taide- ja taitoaineiden opetuksessa.

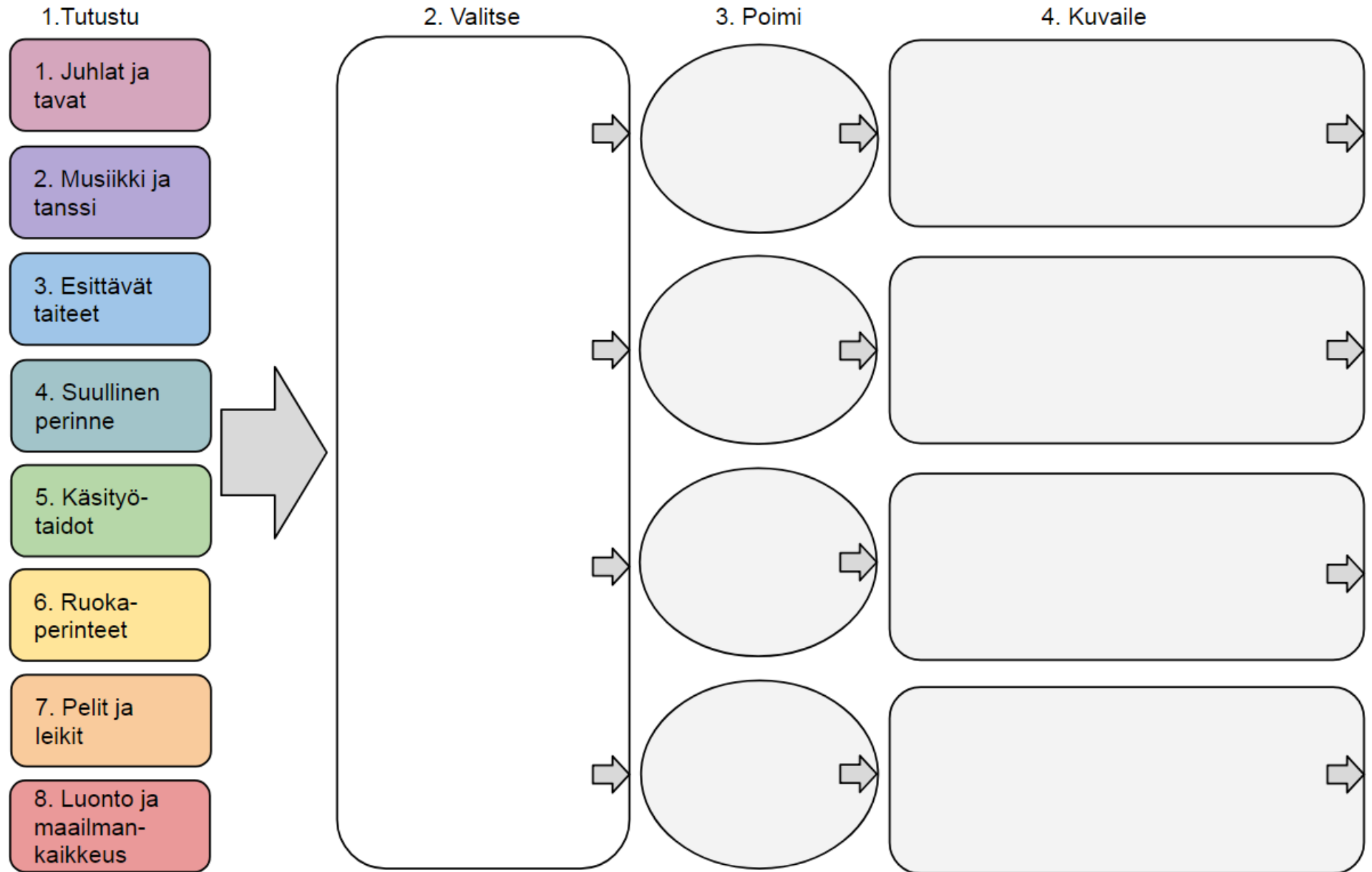
Oppimateriaalin sisältö	Sivunumero	Käyttö
Täydennettävä tehtäväpohja	2	Tulosteena oppilaalle
Ohjeistus	3	Tulosteena oppilaalle
Tarkennuksia ja sovellusehdotuksia	4	Opettajalle
Arviointi	5	Tulosteena oppilaalle
Ideoita Euroopasta	6	Opettajalle
Tyhjiä pohjia muokattavaksi	7-9	Opettajalle

[Elävän perinnön wikiluettelo](#)

[Aineettoman kulttuuriperinnön sivusto](#)

[Elävä perintö Facebook](#)

[Elävä perintö YouTube](#)

1. Tutustu elävään aineettomaan kulttuuriperintöön

Tutustu Elävän perinnön aihealueisiin 1-8.

2. Valitse kiinnostavat perinteet

Valitse sinua kiinnostavat perinteet ja kirjoita niiden nimet laatikkoon.

Esim.

Aihealue: Luonto ja maailmankaikkeus -> Tornionjoen elävä koskikalastuskulttuuri

Aihealue: Käsiyötaidot -> Räsymaton valmistaminen

3. Poimi perinteeseen liittyviä asioita

Poimi edellisessä vaiheessa kirjaamistasi perinteistä neljä kiinnostavaa asiaa ympyröihin. Poimi sanoja tai sanapareja.

Esim.

Tornionjoen elävä koskikalastuskulttuuri -> koski

Räsymaton valmistaminen -> kude

4. Kuvaile poimittuja asioita

Kuvaile poimimiasi asioita! Voit vastata esimerkiksi seuraaviin kysymyksiin:

Minkä värinen asia on?

Minkä tuoksuinen asia on?

Millainen ääni asiasta lähtee?

Minkä tuntuinen asia on?

Mikä vuodenaika kuvaa asiaa?

Kirjoita jokaisesta asiasta laatikkoon useita kuvailevia sanoja.

Esim.

Koski -> vihreä, läpinäkyvä, keväinen, pauhu, kuohuva, voimakas, virtaava, muuttuva

Opettajalle

Tarkennuksia ja sovellusehdotuksia

Vaiheet 1: Tutustuminen

Aihealueisiin voi tutustua yhteisesti, itsenäisesti tai ryhmissä. Nopeasti aihealueisiin voi sukeltaa aihealuekoosteiden (pdf) avulla ja perusteellisemmin tutkailamalla [Elävän perinnön wikiluetteloa](#), josta varmasti löytyy jokaiselle kiinnostavia kohteita.

Tarkasteltavana olevat aihealueet voidaan myös jakaa oppilaiden tai ryhmien kesken, jolloin eri oppilaat tutustuvat eri aihealueisiin. Tarkastelun kohteeksi voidaan myös valita vain yksi tai muutama aihealue. Oppimateriaalin lopussa on kolme tyhjää tehtäväpohjaa, jota voi täydentää haluamallaan tavalla.

Vaihe 2: Valitseminen

Valitsemiseen voi ohjata oppilaita eri tavoin. Oppilas voi valita itselleen mieluisan tai tutun perinteen. Jos työskennellään ryhmissä, voidaan valita perinne, joka jollain tavalla kiinnostaa kaikkia ryhmän jäseniä. Valintaa voi lähestyä myös niin, että otetaan kohteeksi vähiten tuttu tai omasta mielestä oudolta kuulostava perinne. Ideoiden ammentaminen uusista ja aluksi vieraan kuuloisista perinteistä voi olla varsin hedelmällistä.

Vaihe 3: Poimiminen

Mitä perusteellisemmin valittuun perinteeseen tutustuu tai siitä keskustelee, sitä enemmän poimittavia asioita siitä löytää. Tehtävässä on ohjeistettu poimimaan neljä asiaa. Nämä voivat kaikki olla samasta tai eri perinteistä ammentettuja. Tärkeää on, että oppilaat löytävät itselleen mielenkiintoisia asioita. Tällöin niitä on mukava pohdiskella eteenpäin seuraavassa vaiheessa.

Vaihe 4: Kuvailu

Vaiheen tarkoituksena on kannustaa pohdiskeluun, pysähtyä asioiden äärelle aistien avulla ja oppia löytämään ideoita yllättävistäkin paikoista. Vaiheessa kuvaillaan edellisessä vaiheessa poimittuja asioita vastaamalla kysymykseen ”*millainen*”. Oppilaat voivat keksiä myös itse lisää kuvailevia kysymyksiä, joihin etsitään vastauksia. Erilaiset näkökulmat rikastavat ymmärrystä asiasta eikä oikeaa tai väärä vastausta ole.

+ Tuotteen suunnittelu

Vaiheen 4 jälkeen siirrytään kohti valmistettavaa tuotetta. Opettaja voi ohjata oppilaita valitsemaan tietyn määrän ideoita (esim. 1-4), jotka vievät eteenpäin valmistettavaan tuotteeseen. Tehtäväpohjasta voi ympyröidä valitut ideat.

Valmistettava tuote voi olla ennalta määritelty tai se voidaan valita oppilaan tai ryhmän oman kiinnostuksen mukaisesti. Oppilaita voi ohjeistaa poimimaan ideoista tuotteen suunnitelmaan esimerkiksi värejä, muotoja, tunnelmia ja materiaaleja. Siirtymistä tuotteen suunnitteluun voi helpottaa käytettävissä olevia materiaaleja tai käsityötekniikoita rajaamalla.

+ Reflektio ja arviointi

Seuraavalla sivulla on yksi ehdotus työskentelyn arviointia varten. Arvioinnissa tavoitteena on, että oppilas palaa vielä lopuksi ideointiprosessin äärelle, jotta oman työskentelyn kulku havainnollistuu. Muita hyviä keinoja reflektointiin:

- * Oman ideointiprosessin kertominen muille.
- * Esitellään valokuva tarkastelun kohteena olleesta perinteestä tuotteen yhteydessä. Kuvan ja tuotteen yhteyden kertominen muutamalla sanalla.
- * Kirjoitetaan pieni tarina tai runo oman tuotteen sisältämistä ideoista.

Arviointi

Tutkaile täydentämääsi tehtävää ja valmistamaasi tuotetta. Kirjoita alla oleviin laatikoihin, kuinka työstit ideaasi eteenpäin.

- A. Mitä perinnettä tarkastelit? (valitse)
- B. Mitä asioita perinteestä poimit? (poimi)
- C. Millaisin sanoin kuvailit asiaa/asioita? (kuvaile)
- D. Miten ideat näkyvät valmistamassasi tuotteessa?

Mitä perinnettä
tarkastelin?

Mitä asioita
poimin?

Miten asioita
kuvailin?

Miten ideat
näkyvät
työssäni?

A.

B.

C.

D.

Ideoita Euroopasta

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sivuilta löytyy [luettelo](#) eri maista löytyvistä elävistä perinteistä. Luettelossa on runsaasti käsityöhön liittyviä ilmiöitä. Videoiden avulla voi nopeasti havainnollistaa miten joku Suomessakin tuttu perinne ilmenee muualla maailmassa. Jos opetuksessa käsitellään jotain tiettyä käsityötekniikkaa, voi videoista saada kansainvälistä näkökulmaa ja uusia ideoita aiheeseen. Videoissa on usein tekstitys englanniksi.

Ohessa muutamia poimintoja:

[Saviahmojen valmistaminen käsityönä Portugalissa](#)

[Nukketeatteri Slovakiassa ja Tšekissä](#)

[Nukketeatteri Indonesiassa](#)

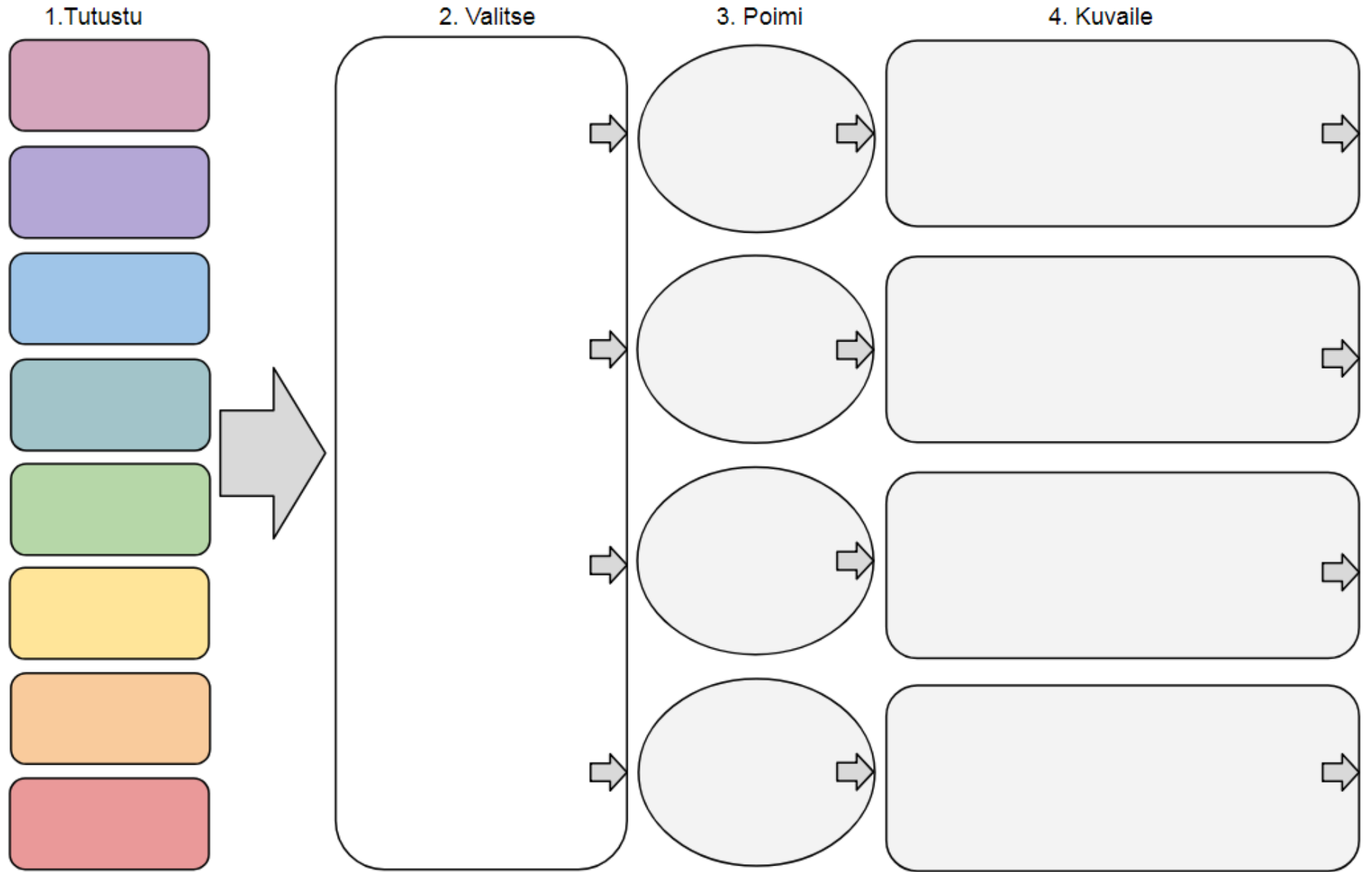
[Lelujen valmistus Kroatiassa](#)

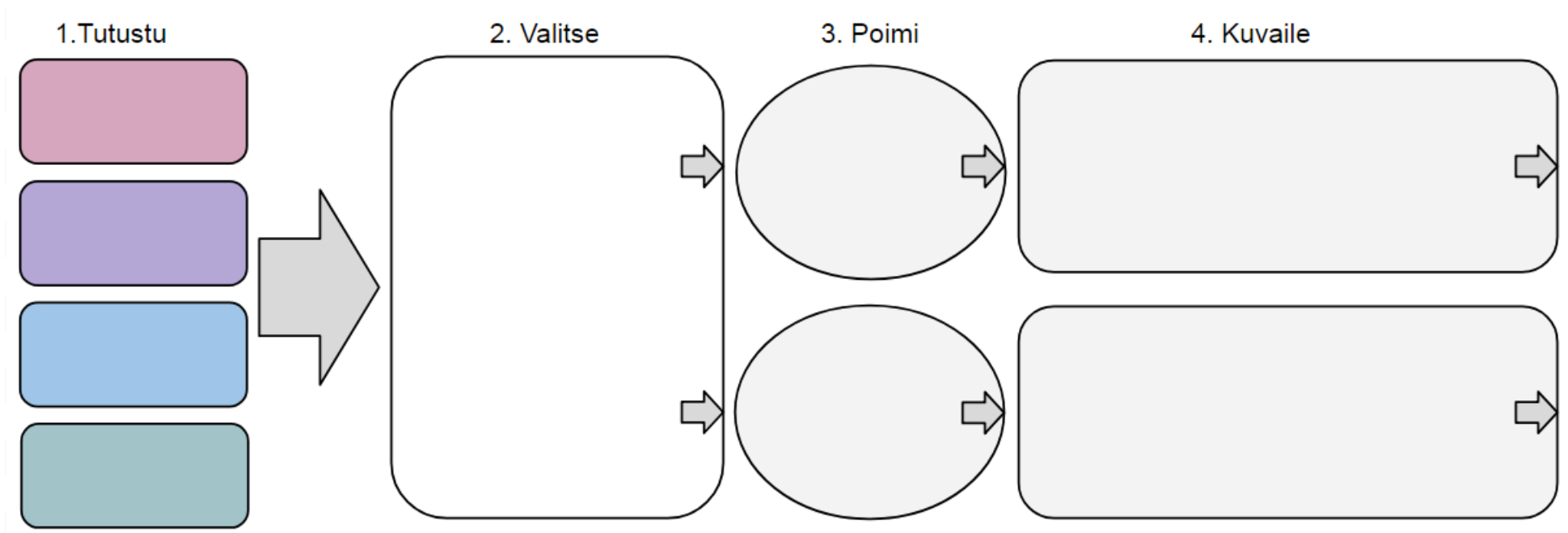
[Kuparin käsityöllinen valmistus Azerbaidžanissa](#)

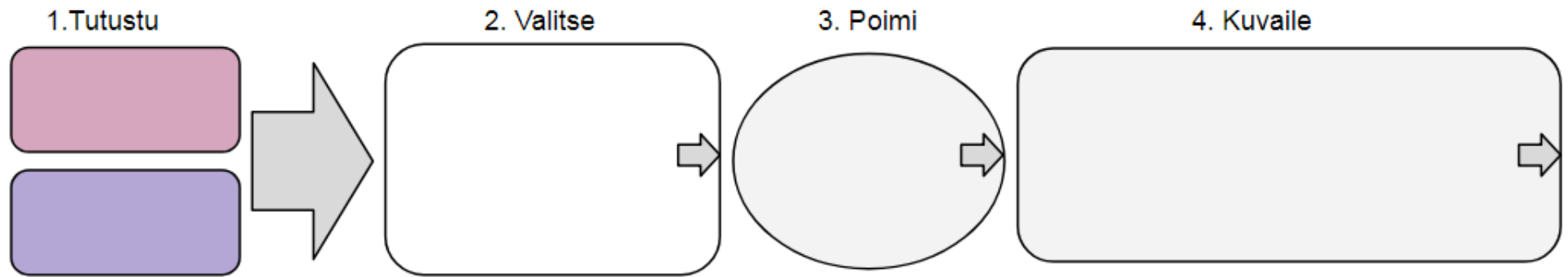
[Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sivut](#)

[Kulttuuriperinnön eurooppalainen teemavuosi 2018](#)

Sisältö on käytettävissä lisensillä CC BY 4.0.